

JOENSUU

OPETUS

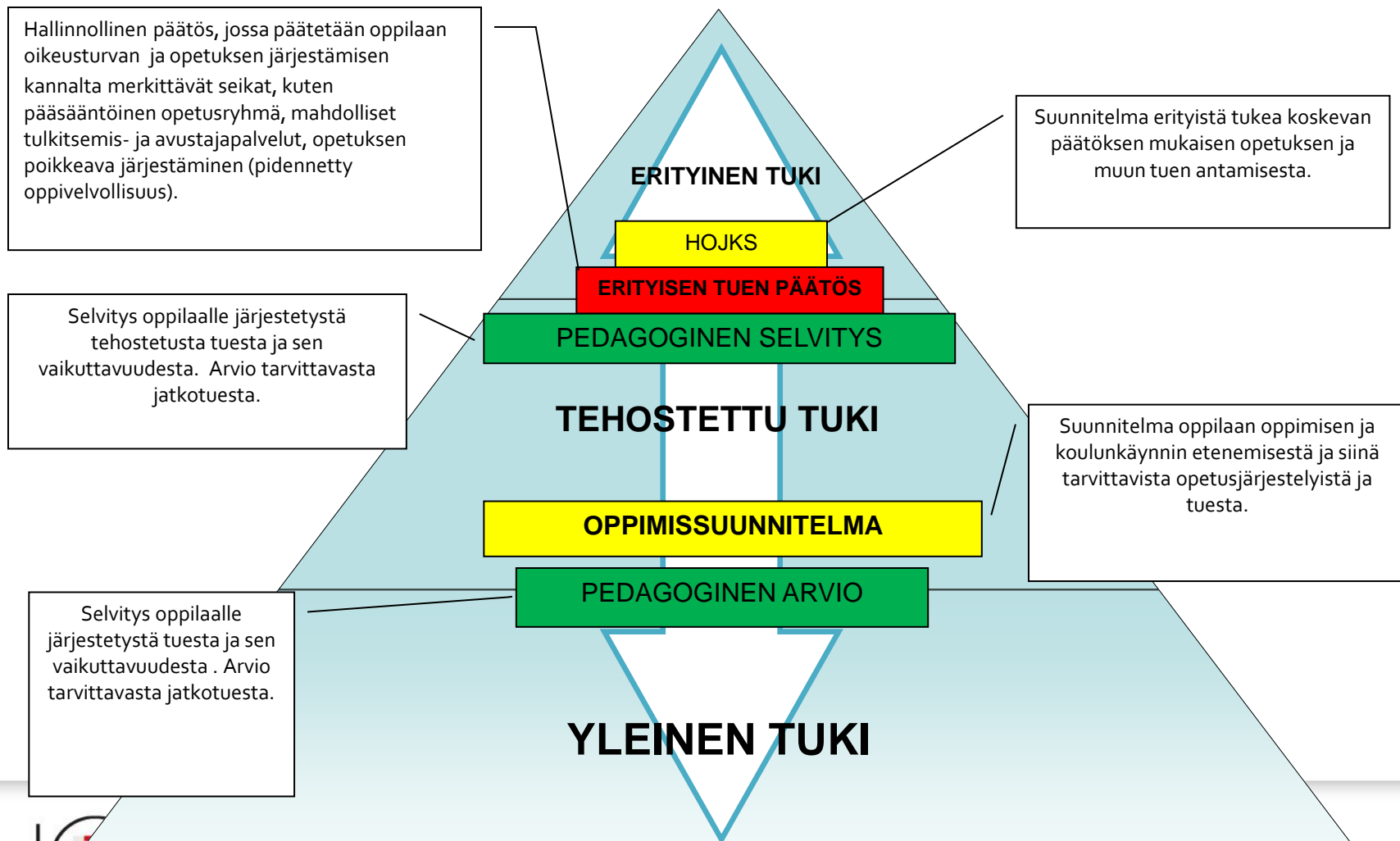
OPPILAIDEN TUKEMINEN ESIOPETUKSESSA

JOENSUU 24.3.2015

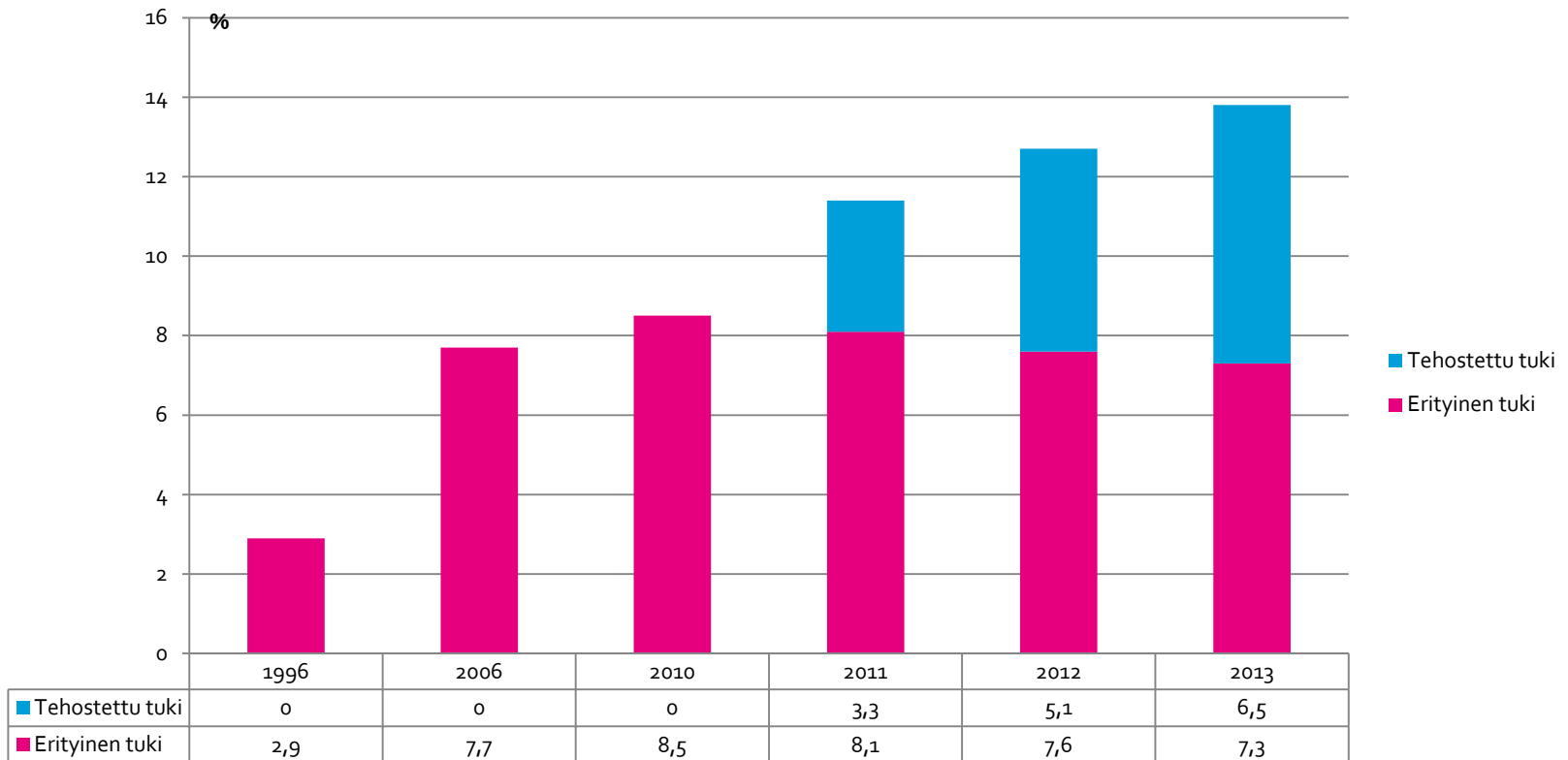
Katja Pussinen
Palvelupäällikkö
Varhaiskasvatus- ja koulutuskeskus
Hallintopalvelut
Joensuun kaupunki

- Lähtökohtana vahvuudet -> onnistumisen kokemukset
- Monipuolinen palaute -> oppimisen edistyminen ja oppimis- ja kehitystarpeet näkyviksi
- Jatkumo (Terveiset esiopetukseen ja Terveiset koululle)
- Yhteistyö
- Tuen tarvetta arvioitaessa arvioidaan ensimmäiseksi käytettyjä toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja oppimisympäristöjä ja niiden soveltuvuutta lapsille -> arvioidaan, voidaanko näitä muuttamalla toteuttaa lapselle paremmin soveltuvia pedagogisia ratkaisuja

Oppilaan pedagogiset asiakirjat muodostavat jatkumon

TEHOSTETTUA JA ERITYISTÄ TUKEA SAANEIDEN PERUSKOULULAISTEN OSUUS KAIKISTA PERUSKOULULAISISTA 1995–2013 (Lähde: Koulutustilastot. Tilastokeskus)

ERITYISEEN TUKEEN SIIRTYMINEN

- Esi- ja perusopetuksen aikana (yleisen ja tehostetun tuen kautta erityiseen tukeen)
- Esi- ja perusopetuksen aikana (suoraan erityiseen tukeen
 - oppilaat, joiden tuen tarve akuutisti muuttuu onnettomuuden tai äkillisen sairastumisen seurauksena
- Ennen oppivelvollisuutta (suoraan erityiseen tukeen)
 - pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat
 - oppilaat, joilla selkeä erityisen tuen tarve

- ▶ Oikeus saada tukea heti tuen tarpeen ilmettyä.
- ▶ Huoltajalle ja oppilaalle tulee antaa tietoa tukitoimista sekä mahdollisuus esittää näkemyksensä tuen antamisesta.
- ▶ Tuki annetaan oppilaalle omassa päiväkodissa/ koulussa erilaisin joustavin järjestelyin, ellei tuen antaminen välttämättä edellytä oppilaan siirtämistä toiseen esiopetusryhmään tai kouluun.

- ▶ Tavoitteena toimia yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa
- ▶ Huoltajat tai lapsi eivät voi kieltäytyä kasvun ja oppimisen tuen vastaanottamisesta, eikä heidän suostumustaan tarvita tuen tarpeen arviointiin ja tuen suunnitteluun

Esiopetuksen OPS 2014

PIDENNETTY OPPIVELVOLLISUUS

- Mikäli katsotaan, ettei lapsi kykene saavuttamaan perusopetukselle asetettuja tavoitteita yhdeksässä vuodessa
-> pidennetty oppivelvollisuus
- 5 –vuotiaana alkava esiopetus on vapaaehtoinen (varhennettu)
- 6 –vuotiaana alkava esiopetus on oppivelvollisuuteen kuuluva
- Pyritään vahvistamaan lapsen valmiuksia niin, että hän selviytyisi perusopetuksesta mahdollisimman hyvin

- Pidennetystä oppivelvollisuudesta voidaan päättää erityisen tuen –päätöksessä
- HOJKS laaditaan ensimmäisen esiopetusvuoden alussa

Vaikutus perusopetuksen aikana:

- Ryhmäkoko max. 20 oppilasta
- Tarvittaessa voidaan jättää toinen kotimainen ja vieras kieli pois, oppiaineita voidaan yhdistää oppiainekokonaisuuksiksi ja jakaa osa-alueisiin paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

(Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 9§ 2 mom.)

Pidennetty oppivelvollisuus (11-vuotinen)

	5 v	6 v	7 v	8 v	...	17 v
Vaihtoehto 1	Oppivelvollisuutta edeltävä vapaaehtoinen esiopetusvuosi	Pakollinen esiopetusvuosi (kuuluu oppivelvollisuuteen)	Perusopetus	Perusopetus	...	
Vaihtoehto 2		Pakollinen esiopetusvuosi (kuuluu oppivelvollisuuteen)	Perusopetus	Perusopetus	...	
Vaihtoehto 3		Pakollinen esiopetusvuosi (kuuluu oppivelvollisuuteen)	Esiopetusvuosi	Perusopetus	...	

© Katja Pussinen

Hallintopäätös perusopetuksen aloittamisen lykkäämisestä PoL 27§

Yleinen oppivelvollisuus (10-vuotinen)

	6 v	7 v	8 v	...	17 v
Vaihtoehto 1	Oppivelvollisuutta edeltävä pakollinen esiopetusvuosi	Perusopetus	Perusopetus	...	
Vaihtoehto 2	Oppivelvollisuutta edeltävä pakollinen esiopetusvuosi	Esiopetusvuosi	Perusopetus	...	

Hallintopäätös perusopetuksen aloittamisen lykkäämisestä PoL 27§

Tuen vaikuttavuuden arviointi

Määritellään

- Lähtötilanne/
Tuen tarve
- Tavoite
- Mittari

Arvioidaan

- tuen vaikuttavuus
- Jatkotoimenpiteet

Lähtötilanne

Interventio

Tuen
vaikuttavuuden
arviointi

OPPILAS- JA OPIKELIJAHUOLTOLAKI

- ▶ Oli otettava käyttöön 1.8.2014
- ▶ Koskee esi-, perus- ja toista astetta
- ▶ Oppilaitoksen sijaintikunnan järjestettävä psykologi- ja kuraattoripalvelut
- ▶ Terminologia: laissa opiskelija ja opiskelu
Esiopetuksen ops: lapsi ja oppilashuolto
Perusopetuksen ops: oppilas ja oppilashuolto
II –asteen ops: opiskelija ja opiskeluhuolto

Lain tarkoitus

1. Pääpaino yhteisölliseen opiskeluhuoltoon ja ennaltaehkäisyyn
2. Koota hajallaan olleet lait yhteen
3. Varmistaa edellytykset konkreettista työtä varten (suunnitelmat ja ryhmät)
4. Tuoda psykologi- ja kuraattoripalvelut myös toiselle asteelle

Kunnan tasolla huomioitavaa

- ▶ Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma oppilashuollon osalta
- ▶ Oppilashuollon kuntakohtainen suunnitelma
- ▶ Kuntakohtainen moniammatillinen oppilashuollon ohjausryhmä

OPPIASHUOLLOLLA TARKOITETAAN

- ▶ Lapsen hyvän oppimisen,
- ▶ hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä
- ▶ sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä
- ▶ sekä niiden edellytyksiä lisäävä toiminta esiopetusyhteisössä.

- Oppilashuoltoa ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen lapseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen
- Toteutetaan yhteistyössä lapsen ja tämä huoltajien kanssa
- Esiopetusyhteisössä työskentelevien ja oppilashuollonpalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä
- Oppilashuollosta tiedotetaan aktiivisesti huoltajille

Yksikkötasolla huomioitavaa

A. Yhteisöllinen oppilashuolto

- Toimintakulttuuri ja toimet, joilla edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia ja terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä

Yhteisöllinen oppilashuolto jatkuu

Teemana: "Kuinka yhteisöimme voi?"

- ▶ aktiivinen tietopohjan kerääminen
(terveystarkastukset jne.)
- ▶ toimintasuunnitelma
- ▶ kohteena esiopetusryhmä, koko yhteisö
- ▶ toimintamalleja (tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä mielenterveyttä edistävät toimet, kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevät ja vähentävät toimet, terveellisiä elintapoja ja vireyttä lisäävät toimet, esiopetusympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta lisäävät toimet, lasten osallisuutta edistävät ja lisäävät toimet, yhteistoiminta esiopetusyksikön ulkopuolisten tahojen kanssa jne. Pelkonen, M. Sosiaali- ja terveysministeriö 6.3.2014)

Yhteisöllinen oppilashuolto jatkuu

- ▶ Nimetty yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä
 - ▶ vastaa esiopetusyksikön oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista
- ▶ luontevaa, että päiväkodinjohtaja/ rehtori johtaa ryhmää, lisäksi ryhmässä esiopettajaedustus, psykologi/ kuraattori/ terveydenhoitaja, muita tahoja (lasten tai huoltajien edustus)
- ▶ Kokoontuu tarvittavan usein

B. Yksilökohtainen oppilashuolto

(vapaaehtoisuuteen perustuvaa)

- 1) psykologin tapaamiset
- 2) kuraattorin tapaamiset
- 3) terveydenhoitajan tapaamiset

16§ "Jos oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi, että opiskelijan vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen *on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin* yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot." -> Jos ei mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskusteluun yhteydenoton perusteista . Myös huoltajalle annettava tieto.

▶ Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää lasta käyttämästä oppilashuollon palveluja

Yksilökohtainen oppilashuolto jatkuu

4) Monialainen asiantuntijaryhmä

- ▶ Kootaan yksittäisen lapsen tai lapsiryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi tapauskohtaisesti harkiten
- ▶ Ryhmän kokoaa se esiopetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu (useimmiten kuraattori, myös th, lääkäri, elto)
- ▶ Ryhmän kokoonpano ja asian käsittely asiantuntijaryhmässä tapahtuu lapsen tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella.

Yksilökohtainen oppilashuolto jatkuu

4) Monialainen asiantuntijaryhmä jatkuu

- ▶ Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön (esim. kuraattori, th, elto, esiopettaja), joka on yleensä myös koonnut ryhmän
- ▶ Vastuuhenkilö kirjaa oppilashuoltokertomukseen kokoontumiset ja toimenpiteet (20§)-> muodostuu rekisteri, mietittävä rekisterin hallinnointi, arkistointi
- ▶ Th, kuraattori, psykologi ryhmän jäsenenä kirjaavat OH –kertomukseen ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät lasta koskevat tiedot
- ▶ Päiväkodinjohtajan/ rehtorin ei suositella osallistuvan kokouksiin
- ▶ Ryhmä voi konsultoida ryhmän ulkopuolisia henkilöitä tarvittaessa (sosiaalityöntekijä jne.)

jatkoa edellisestä

Opiskeluhoultokertomukseen kirjataan:

- ▶ Nimi, hetu, kotikunta, yhteystiedot
- ▶ Alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen lapsen huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- ▶ Asian aihe ja vireillepanija
- ▶ Lapsen tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet
- ▶ Tiedot käsittelystä oppilashuoltoryhmän kokouksessa
- ▶ Kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- ▶ Kokouksessa tehdyt päätökset
- ▶ Päätösten toteuttamissuunnitelmat sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- ▶ Toteutetut toimenpiteet
- ▶ Kirjauksen päivämäärä sekä tekijän nimi ja hänen ammatti- ja virka-asemansa

- ▶ Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, ***painavasta syystä*** kieltää *huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan oppilashuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä oppilashuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, **jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista***. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee oppilashuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

C. Kolmiportaisen tuen asiakirjat eli perusopetuslain 16-17§ velvoittamat toimenpiteet käsitellään erikseen muodostetussa monialaisessa ryhmässä (esiopettaja, erityislastentarhanopettaja, psykologi/ th/ kuraattori).

- Yksikönjohtajan läsnäolo ja ryhmän kokoonpano harkitaan tapauskohtaisesti. Nyrkkisääntönä voidaan pitää: lapsen siirtyessä yleisen ja tehostetun tuen välillä, pedagoginen arvio voidaan käsitellä myös ilman yksikönjohtajaa. Kun valmistellaan hallinnollista päätöstä (erityisen tuen päätös), on esiopetusyksikön johtajan suositeltavaa osallistua asian käsittelyyn.

Määräajat palvelujen saatavuudelle

- ▶ Lapselle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa **viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun lapsi, huoltaja tai muu henkilö on tätä pyytänyt.** Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä **samana tai seuraavana työpäivänä.**
- ▶ Keskustelumahdollisuus on järjestettävä, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai, jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.
- ▶ Ohjausvelvollisuus muihin palveluihin

Salassapito ja tietojen luovuttaminen

- ▶ Lapsen yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.
- ▶ Jos lapsi siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on pyydettävä lapsen taikka, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat **tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta**.

► Kuraattorin pätevyysvaatimusten määrittely

► Vastaava kuraattori

SEUDULLISET LINJAUKSET

1. Oppimisen tuki

- Pidentettyyn oppivelvollisuuteen siirtyminen ja palaaminen takaisin yleiseen oppivelvollisuuteen
- pedagogisten asiakirjojen päivitys ja allekirjoitukset
- työrauhaohjeistus

2. Oppilas- ja opiskelijahuolto

- huoltajan suostumus monialaisen asiantuntijaryhmän perustamiseen
 - oppilas- ja opiskelijahuoltolain vaikutukset
- Peda.net->ops2016->Joensuun seudun OPS->oppimisen tuki ja oppilashuolto

SEUDULLISET LINJAUKSET

JOENSUU

 WWW.JOENSUU.FI